

مقاله‌ی کوتاه علمی

اولین گزارش جنس و گونه‌ی *Florithrips traegardhi* (Thys.: Thripidae) از

ایران

لیلا رمضانی^{۱*}، محمدسعید مصدق^۱، ابراهیم سلیمان‌نژادیان^۱، سعید باقری^۲ و کامبیز مینایی^۳

۱- دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده‌ی کشاورزی، گروه گیاه‌پزشکی، ۲- مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی صفی‌آباد- دزفول، ۳- دانشگاه شیراز، دانشکده‌ی کشاورزی، بخش گیاه‌پزشکی.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: danaus_lp@yahoo.com

The first report of the genus and species of *Florithrips traegardhi* (Thysa.: Thripidae) from IranL. Ramezani^{1&*}, M. S. Mossadegh¹, E. Soleimannejadian¹, S. Bagheri² and K. Minaei³

1. Department of Plant Protection, Faculty of Agriculture, Shahid Chamran University, Ahwaz, Iran, 2. Safiabad Agricultural Research Center, Dezful, Iran, 3. Department of Plant Protection, Faculty of Agriculture, Shiraz University, Shiraz, Iran.

*Corresponding author, E-mail: danaus_lp@yahoo.com

Abstract

A faunistic study of the order Thysanoptera was conducted in cereal crop fields of the southwestern Iranian province of Khuzestan during 2007-2009. The species *Florithrips traegardhi* (Trybom) was collected from various grasses including corn, rice and wheat and later found its genus and species are new records for Iran.

تاکنون ۱۷۷ گونه بال‌ریشک‌دار از ایران گزارش شده است که ۱۳۲ گونه از آن‌ها در زیرراسته‌ی Terebrantia قرار می‌گیرد و از این گروه بیشتر آنان در خانواده‌ی Thripidae قرار دارند (Bhatti et al., 2009). به‌منظور بررسی فون بال‌ریشک‌داران غلات (گندم، جو، ذرت و برنج) در استان خوزستان، نمونه‌برداری‌هایی به‌طور منظم طی سال‌های ۸۶ تا ۸۸ از مناطق مختلف استان انجام شد. در این بررسی‌ها گونه‌ی *Florithrips traegardhi* (Trybom) جمع‌آوری شد که جنس و گونه‌ی آن برای نخستین‌بار از ایران گزارش می‌شود.

جنس *Florithrips* Bhatti از زیرخانواده‌ی Thripinae با داشتن حداقل چهار جفت موی جلوی چشمی (antecellar setae)، وجود شش یا تعداد بیشتری مو روی بالچه‌ی (scale) بال جلو، وجود ردیفی از موهای ریز روی قسمت کناری بندهای ترژیت شکم و عدم تقسیم بند دهم شکم از بالا از سایر جنس‌های مشابه متمایز می‌شود. در گونه‌های این جنس، شاخک

هشت‌بندی، اندام حسی روی بندهای سوم و چهارم دو شاخه و شانیه‌ی روی ترزیت بند هشتم شکم به‌خوبی رشد کرده است. همچنین، از گونه‌های دو جنس *Thrips Linnaeus* و *Frankliniella Karny* به‌دلیل عدم وجود کتینیدیا (ctenidia) روی ترزیت‌های شکمی قابل تشخیص هستند. جنس *Florithrips* به جنس *Mycterothrips Trybom* نزدیک است و تفاوت مهم آن با جنس اخیر در نحوه‌ی قرار گرفتن موهای روی سر و نیز عدم وجود خار (spinula) در پس‌سینه (metasternum) است (Bhatti, 1969).

جنس *Florithrips* تنها دو گونه دارد (Mound, 2009) که در گونه‌ی دوم، یعنی *F. dilutus* (Hood) برخلاف *F. traegardhi* موهای داخل ناحیه‌ی چشمی (interocellar setae) هم‌اندازه‌ی موهای جلوی چشمی بوده و نیز بند دوم شاخک کم و بیش قهوه‌ای رنگ است؛ درحالی‌که در *F. traegardhi* طول این موها حدود دوبرابر طول موهای جلوی چشمی است و بند دوم شاخک روشن است (Bhatti, 1969).

گونه‌ی *F. traegardhi* از فلسطین اشغالی، مراکش، بنگلادش، هند، مصر، سودان، سنگال و امارت متحده‌ی عربی، و عمدتاً از روی غلات جمع‌آوری و گزارش شده است (zur Strassen, 2003; zur Strassen & van Harten, 2008). نمونه‌های این گونه با جمعیت کم از روی ذرت در بهیجان (۳ ماده، ۸/۸/۸۷)، گندم در ایزده (۲ ماده، ۱۰/۲/۸۷) و برنج در رامهرمز (۴ ماده، ۸/۸/۸۷) جمع‌آوری شد.

گونه‌ی *F. traegardhi* پس از شناسایی اولیه، نزد دکتر L. Mound در استرالیا فرستاده شد و ایشان آن را تأیید نمودند. به‌علاوه، نگارنده‌ی آخر دو نمونه‌ی ماده از این گونه (جمع‌آوری شده از سودان و پاکستان) و یک نمونه‌ی ماده از گونه‌ی *F. dilutus* (جمع‌آوری شده از سودان) را که در کلکسیون حشرات استرالیا نگه‌داری می‌شدند، مورد بررسی قرار دادند.

منابع

- Bhatti, J. S (1969) Taxonomic studies in some Thripini (Thysanoptera: Thripidae). *Oriental Insects* 3, 373-382.
- Bhatti, J. S., Alavi, J., zur Strassen, R. & Telmadarraiy, Z. (2009) Thysanoptera in Iran 1938-2007: an overview. *Thrips* 7-8, 1-373.

- Mound, L. A.** (2009) Thysanoptera (Thrips) of the World - a checklist. Available on:
<http://www.ento.csiro.au/thysanoptera/worldthrips.html> (accessed 19 August 2009).
- zur Strassen, R.** (2003) *Die terebranten Thysanopteren Europas und des Mittelmeer-Gebietes. Die Tierwelt Deutschlands, 74.* 277 pp. Goecke & Evers, Keltern.
- zur Strassen, R. & van Harten A.** (2008) Order Thysanoptera. *Arthropod fauna of the UAE* 1, 133-152.